

üç tərəf uşağın müsbət tərəflərinin ortaya çıxarılması, gələcək inkişafı, qısamüddətli və uzunmüddətli hədəflərin müəyyən edilməsi kimi mühüm problemlər həll olunur. Uşağın dərsləndikən vaxtlarda olan fəaliyyətinin idarə edilməsi və zəruri dəstəyin göstərilməsi üçün planın tərtib olunarkən icmanın da iştirakı mühüm tələblərdəndir. Məktəb rəhbərliyi, psixoloq və digər müəllimlərin əməkdaşlığı isə hədəflərin düzgün müəyyən edilməsi üçün mühüm şərtidir. Bu tip planların ölkəmizdə də tətbiqi mühüm nəticələr verə bilər.

Bütün təşkilatı və hüquqi işlərin həll olunması zamanı diqqət yetirilməlidir ki, cəmiyyətə inteqrasiyada mühüm olan odur ki, uşaq hiss etsin ki, o da cəmiyyətin bərabərhüquqlu üzvüdür, onun da fikirlərinə hörmətlə yanaşılır. [4]. Yalnız bu halda hər kəsin təhsilə və cəmiyyətə davamlı inteqrasiyasını təmin edə bilərik.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat:

1. 2018–2024-cü illərdə Azərbaycan Respublikasında sağlamlıq imkanları məhdud şəxslər üçün inklüziv təhsilin inkişafı üzrə dövlət proqramı. Bakı şəhəri, 14 dekabr 2017-ci il, № 3498.
2. Буре Р.С., Островская Л.Ф. Воспитатель и дети. М., 2001. 174 с. 3. Банч Г. 10. ключевых пунктов успешной инклюзии / Г. Банч; пер.
3. Inklüziv siniflərdə təlimin təşkili. TPİİ. Bakı: 2018.
4. <https://socialcapital.wordpress.com/2007/07/30/community>

LAYİHƏ ƏSASLI ÖYRƏNMƏNİN FAYDALARI

Cavahir İsxan qızı Maçanova

ADPU Şamaxı filialı

cava_machanova@yahoo.com

Xülasə

Layihə əsaslı öyrənmə şagirdlərə problemin praktiki həllərini layihələşdirməyi, inkişaf etdirməyi və qurmağı öyrədir. Layihə əsaslı öyrənmənin təhsilə dəyəri ondan ibarətdir ki, o, adətən kiçik komandalarda çətin və mürəkkəb problemlər üzərində işləmək üçün şagirdlərin yaradıcılıq qabiliyyətini inkişaf etdirməyi hədəfləyir.

Açar sözlər: layihə, şagird, təlim, metod, bacarıq.

Summary

Project based learning enables students to improve, develop and establish practical aspects of the problem. Its principle consists in the fact that it aims to develop the creative ability of students in order to work on difficult and complex problems in small commands.

Key words: project, student, training, method, skill.

Layihə əsaslı öyrənmənin başa düşməyin bir yolu onu çoxumuzun məktəbdə yaşadığımız daha ənənəvi təhsil modeli ilə müqayisə etməkdir. Yəqin ki, sizə dərs zamanı müəllimin verdiyi, müstəqil oxuma və ya fəaliyyət təyin olunduğunu və daha sonra öyrəndiklərinizi nümayiş etdirmək üçün sınaqdan keçirildiyini xatırlayırsınız. Bu, öyrənmə üçün bir yanaşma olaraq qalmasına baxmayaraq, layihə əsaslı öyrənmə şagirdlərin fəallığının artırılması və anlama dərinliyi üçün imkanlar təmin edir.

Layihə əsaslı öyrənmə ilə şagirdlər uzun müddət layihələr üzərində işləyirlər. Bu, bir həftə, iki həftə və ya bütün bir semestr ərzində ola bilər. Şagirdlər bir həftədən bir semestrə qədər uzun müddət ərzində real dünya problemini həll etməyə və ya mürəkkəb suala cavab verməyə cəlb edən layihə üzərində işləyirlər. Bu layihələr çox vaxt birgə səylərdir və onlar şagirdlərə layihənin aspektlərini maraqlarına uyğun olaraq fərdiləşdirmək üçün seçim imkanı verir. Layihə əsaslı öyrənmə yeni təlim vasitəsidir.

Layihə əsaslı öyrənmə şagirdlərin real həyatda, layihələrdə fəal iştirak edərək öyrəndikləri tədris

metodudur. Onlar real auditoriya üçün ictimai məhsul və ya təqdimat yaratmaqla öz bilik və bacarıqlarını nümayiş etdirirlər. Layihə əsaslı öyrənmənin dəyərini anlamağa kömək edən biləcək səkkiz əsas fayda var:

- Tənqidi düşüncə

Demək olar ki, hər bir məktəb bu fundamental bacarığın öyrədilməsi ehtiyacını qəbul edir, lakin layihə əsaslı təlim tənqidi düşüncə üçün unikal öyrənmə imkanları açır.

- Əməkdaşlıq

Şagirdlər qrup daxilində işləməyin yollarını kəşf etdikcə, ehtiyac duyduqları bir çox şəxsiyyətlərarası dəyərləri və bacarıqları bir-birinə aşıyırlar. Şagirdlər başqalarının əməyini və töhfələrini qiymətləndirməyi, məsuliyyətləri bölüşməyi və güzəştə getməyi öyrənirlər. Tənqidlər və təftişlər qızıl standart kimi layihə əsaslı öyrənmənin əsas komponentləridir, ona görə də həmyaşıdlardan və müəllimlərdən alınan rəylər layihələrin ayrılmaz hissəsidir.

- İştirak

Şagirdlər layihədə iştirak zamanı bir- birlərindən yeni bacarıqlar öyrənirlər. Onlar öz öyrəndiklərini hərəkətverici qüvvəyə çevrilirlər həmçinin özlərində yeni qabiliyyətləri kəşf edirlər.

- Ünsiyyət

Layihə əsaslı öyrənmə məşğələnin sonunda şagirdlərin sinif və ya qrup qarşısında təqdimat, yazı, ictimai nitq, effektiv ünsiyyət, təcrübə keçmək və inkişaf etmək imkanı təklif edilən üsullardan biridir.

- Yaradıcılıq

Yaradıcı ideya və dizayndakı fərq layihə əsaslı öyrənmə ilə diqqəti cəkir. Müəllimlər şagirdləri istiqamətləndirir onlara çətin tapılan materiallar ilə təmin edir, lakin şagirdlər layihəyə özləri cavabdehirlər. Hansı vasitədən istifadə etmək və materialları necə təqdim etmək seçimi şagirdlərin ixtiyarına verilir.

- Dizayn etmə

Layihə əsaslı təlim müxtəlif fənnlərdən ideya və bacarıqları birləşdirir. Şagirdlər real dünyada “öyrənmə”nin necə baş verdiyinə bənzər fərqli fənnlərin birlikdə necə işlədiyini araşdırmaqda onlara kömək edən təcrübəli mütəxəssislərdən yararlanaraq layihəni dizayn edirlər.

- Dözümlülük

Layihə əsaslı öyrənmə şagirdləri maneələrlə qarşılaşdıqda öz yanaşmalarını tənqid etmək və yenidən nəzərdən keçirmək imkanı yaradır. Onlar real dünya problemini fəal şəkildə araşdırmağa davam etdikcə, əlavə araşdırma tələb edən daha dərin bilik əldə edirlər

Beləliklə layihə əsaslı öyrənmə şagirdləri praktiki fəaliyyətlərə cəlb edərək onlara keçdikləri mövzuları layihələşdirməyə kömək edir. Bu öyrənmə üsulu şagirdlərə keçdikləri mövzunu daha dərinləndirən anlamağa və uzun müddət yadda saxlamağa kömək edir. Bu öyrənmə üsulu şagirdlərin tənqidi təfəkkürlərini inkişaf etdirir, onları fərdi və ya komanda şəklində işləməyə təşviq edir. Şagirdlərin bütün bu öyrəndikləri bilik və bacarıqlar onların gələcəkdə rastlaşacaqları hər hansı problemin həllinə daha operativ yanaşmalarına xidmət edir.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat:

1. Azərbaycan Respublikasında məktəbəqədər təhsilin modernləşdirilməsi proqramı (2007-2010)
2. Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası.
3. Azərbaycan Respublikasının ümumi təhsil konsepsiyası (Milli Kurikulum).
4. Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası.